

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto Pyöräilyn edistämishjelmasta

393/10.03.01/2016

SOTE 17.01.2017 § 7

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Ulla Tikkanen, puh. 09 5056 246
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kuntatekniikka ja ympäristötoimi ovat laatineet luonnoksen pyöräilyn edistämishjelmaksi, joka sisältyy Kauniaisten vuoden 2016 strategisten tavoitteiden toteuttamisen toimenpideohjelmaan. Yhdyskuntalautakunta pyytää mm. sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoa luonnoksesta.

Liitteenä ote yhdyskuntalautakunnan pöytäkirjasta 29.11.2016 (§ 112) sekä luonnos Kauniaisten kaupungin pyöräilyn edistämishjelmaksi 2016–2024.

Ohjelman tarkoituksena on määritellä pyöräilyn tavoitteita ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi sekä toimia ohjeellisena noudatettavaksi maankäytön ja liikenteen suunnittelussa. Sen lisäksi, että hyötyliikunnan edistämällä voidaan lisätä terveyttä ja hyvinvointia, voidaan asiaa tarkastella myös myönteisiä ilmastovaikutuksia näkökulmasta, kun lyhyet matkat kävellään ja pyöräillään autoilun sijaan.

Eri liikuntamuotojen tukeminen ja liikuntamahdollisuuksien edistäminen on tärkeä osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, mikä on tulevaisuuden kunnan tärkeä tehtävä. Ohjelmassa on esitetty viisi pyöräilyn edistämistoimenpidettä, jotka liittyvät pyöräilyreitteihin ja väyliin, risteysjärjestelyihin, pyöräpysäköintiin, turvallisuuteen sekä markkinointiin ja viestintään. Ohjelman toteutuminen ja sen seuranta on vastuutettu: kaikille toimialoille on annettu vastuu tahtotilan, pyöräilylle myönteisen asenteen luomiseksi Kauniaisissa.

Yleisesti ottaen liikunnalla on tutkimusten mukaan hyvä vaikutus terveyteen ja hyvinvointiin. Liikunnan terveyshyötyjen toteutuminen edellyttää säännöllistä ja toistuvaa liikuntaa. Siksi tärkeintä on valita liikuntamuoto, josta pitää ja jota voi harrastaa säännöllisesti esim. 30–60 minuuttia päivässä kolme kertaa viikossa. Säännöllinen liikunta tukee painonhallintaa ja ehkäisee tuki- ja liikuntaelinsairauksia ja sillä on suotuisia vaikutuksia mielenterveyteen ja henkiseen hyvinvointiin. Liikunnan harrastaminen on tärkeää iäkkäille: se parantaa tasapainoa, edistää toimintakykyä ja itsenäistä selviytymistä ja vähentää muistisairauksien todennäköisyyttä. On siis hyvä, että pyöräilyyn kannustetaan ja sitä tuetaan yhtenä liikuntamuotona.

Reitteihin liittyvänä toimenpiteenä mainitaan, että huomiota kiinnitetään erityisesti epäjatkuvuuskohtien poistamiseen ja rautatieasemien saavutettavuuteen sekä jalankulun ja pyöräilyn erottamiseen ja pyöräreittien viitoitukseen. Suunnitelma pyöräteiden ja pyörätieverkoston

kehittämisestä on hyvä ja etenkin ajatus pyöräilybaanasta välille Leppävaara- Espoon keskus on kannatettava ja todennäköisesti lisääisi mm. työmatkapyöräilyä.

Turvallisuuden kannalta risteysjärjestelyt ovat keskeisessä asemassa, minkä vuoksi suunnittelussa tuleekin pyrkiä selvittämään mahdollisuudet ottaa käyttöön nykyistä enemmän erillisiä pyöräteitä tai -kaistoja ja muita risteysjärjestelyjä selkiyttäviä ratkaisuja. Pyöräilyonnettomuudet ovat usein törmäyksiä moottoriajoneuvojen kanssa etenkin suojateillä. Pyöräilijän riski auton kanssa törmäämiseen on myös silloin, kun auto on kääntymässä ja pyöräilijä tulee alamäkeä kovaa vauhtia. Esim. Kauniaisissa uimahallille kääntyttäessä vasemmalle, voi kovaa vauhtia alas ajava pyöräilijä yllättää autoilijan. On hyvä huomioda, että myös pyörällä voi saada kovan vauhdin ja voimakas törmäys voi tulla, vaikka auto olisi lähes paikallaan. Lapsia ja nuoria tulisi opastaa pyöräilijän liikennekäyttäytymisessä. Erityisen tärkeää on kypärän käyttöön kannustaminen kaiken ikäisillä. Pyöräilyä voi harrastaa myös talvella, jolloin talvirenkaat lisäävät turvallisuutta. Pimeällä on tärkeää, että pyöräilijällä on kunnolliset valot.

Tehokkaimpia keinoja parantaa liikenteen turvallisuutta on laskea ajonopeuksia. Kuten ohjelmaluonnoksessa esitetään, on kannatettavaa, että Kauniaisissa siirrytään 30km/t aluenepeusrajoitukseen myös keskusta-alueella.

On hyvä, että pyöräpysäköintiä kehitetään edelleen, mm. siksi että yksi pyöräilyn ongelmista on ollut suhteellisen suuri pyörävarkauksien määrä erityisesti aseman lähellä. Ohjelmaluonnoksessa on mainittu kehittämisalueina rautatieaseman liityntäpysäköinnin lisäksi koko keskusta-alue sekä kaupungin kiinteistöjen piha-alueet. Näistä erityisesti koulujen kunnolliset pyöräpysäkit ovat tärkeä tuki koululaisten pyöräilyn edistämiseksi.

Markkinoinnilla ja viestinnällä rooli on tärkeä positiivisten mielikuvien luomisessa, mutta myös pyöräilyn terveyshyötyjen tekemisessä tunnetuksi. Pyöräily on sopiva arkiliikunnan muoto, jota voi harrastaa ympäri vuoden pukeutumalla sopivasti. Pyöräily voi olla koko perheen yhteinen harrastus. Se on liikuntalaji, joka sopii useimmille, myös ylipainoisille ja tuki- ja liikuntaelinvaikeuksista kärsiville. Pyöräily, kävely, hölkkä, uinti ja hiihto ovat kestävyyslajeja, jotka kuluttavat energiaa. Mäkisessä maastossa, kuten Kauniaisissa, pyöräily toimii myös hyvänä kuntoliikuntamuotona, koska maasto mahdollistaa tehokkaan intervalliharjoittelun, mikä kohottaa kuntoa nopeasti.

Sosiaali- ja terveystoimella on keskeinen rooli myönteisen asenteen luomisessa terveyttä edistävää liikuntaa, ml. pyöräilyä, kohtaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on ehkäisevää toimintaa ja lisäksi tärkeä osa kaikkia korjaavia sosiaali- ja terveyspalveluja. Neuvola ja kouluterveydenhuolto tavoittavat lapsiperheet ja nuoret, joiden kannustaminen arkiliikuntaan on tärkeää. Jos jo lapsena oppii harrastamaan liikuntaa ja liikkumaan välimatkoja kävellen tai pyöräillen, tapa usein säilyy koko elämän ajan. Myös vastaanoton ja seniorineuvolan palveluja käyttävät työkäiset ja seniorit ovat tärkeä kohderyhmä: liikunta tukee toimintakykyä, itsenäistä ja aktiivista elämää.

Edellä mainittujen asioiden lisäksi lautakunta haluaa kiinnittää huomiota kauniaislaisen pyöräilykulttuurin kehittämiseen. Pyöräilyn turvallisuutta olisi mahdollista kehittää esimerkiksi pelkästään pyöräilijöille tarkoitettujen liikennemerkkien asettamisella sekä muutenkin kiinnittämällä huomiota myös pyöräilijöiden ajonopeuksiin. Lisäksi lautakunta toteaa, että liikenne- ja viestintäministeriö ja liikennevirasto ovat laatineet kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallisen strategian- ja toimenpideohjelman, joista löytyy asiaa koskien linjauksia ja toimenpide-ehdotuksia.

Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja:

Lautakunta päättää antaa pyöräilyn edistämishjelmasta selostusosan mukaisen lausunnon

Kokouksessa jaettiin pöydälle esittelijän selostusosaan ehdottamat muutokset. Lisäksi lautakunta hyväksyi selostusosaan yksimielisesti asian käsittelyn aikana muutoksia. Sekä esittelijän että lautakunnan tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös:

Lautakunta päätti antaa pyöräilyn edistämishjelmasta selostusosan mukaisen lausunnon.